

תוכנית אוגנדה (1903)

עם כשלון תוכנית אל-עריש, הציע צ'מברליין, שר המושבות הבריטי, להחכיר לציונים שטח גדול ופורה באוגנדה שבמזרח אפריקה. בשטח זה, השייך לאימפריה הבריטית, יקימו המתישבים מושבה יהודית אוטונומית בחסות בריטית.

בתחילה התנגד הרצל, אך פרעות קישינב, המדיניות האנטי-יהודית של ממשלת רוסיה כפי שהתרשם מביקורו שם, וכשלונותיו בתחום המדיני- הביאו את הרצל להחלטה שיש למצוא פתרון מידי לבעיה, והוא קיבל את ההצעה.

הוא הביאה בפני הקונגרס הציוני ה-6 (אוגוסט 1903, באזל), והציע לשלוח ועדת חקירה לשטח המוצע באפריקה כדי לבדוק אם התנאים במקום מתאימים להתיישבות.

יוכח סוער התנהל בין המחייבים לבין השוללים את ההצעה. הויכוח נסב על ההשאלה:

1. האם רצוי פתרון זמני לבעיית הקיום היהודי מחוץ לא"י?

2. האם קשור רעיון התחיה הלאומית לא"י דווקא?

3. האם תיתכן "ציוניות בלי ציון"?

המתנגדים לרעיון - טיעונים נגד הצעת אוגנדה	התומכים ברעיון – טיעונים בעד הצעת אוגנדה
<p>המתנגדים היו ברובם מקרב יהודי רוסיה שכינו עצמם "ציוני ציון".</p> <p align="center"><u>הם טענו:</u></p> <p>1. אי-אפשר לבטל את הקשר לא"י בהחלטת רוב בקונגרס. זו פגיעה ברעיון כולו, בעיקרון היסודי של הציונות (אושיסקין מא"י וצ'לנוב מציוני רוסיה). העם היהודי קשור לא"י וילך בהמוניו רק אליה ולא לשום מקום אחר.</p> <p>2. ויתור זמני על א"י הוא ויתור לתמיד ולמרות הסבל הרב של יהודי רוסיה, אסור לוותר על החלום של העם היהודי לחזור לא"י. "מקלט לילה" יגזול את כל המשאבים והכוחות של העם וא"י על אף ההבטחות.</p> <p>3. התבססות יהודית בטריטוריה אחרת תיפגע באפשרות לקבל בעתיד צ'רטר על א"י. במועד מאוחר יותר הארץ כבר תהיה תפוסה ולא יישאר בה מקום ליהודים.</p> <p>4. התנגדות ממניע דתי של הדתיים בהסתדרות הציונית, שלא היו מוכנים לוותר על ארץ הקודש.</p>	<p>הנאמנים להרצל בכל ליבם שלא יכלו לצאת נגד הצעתו. מי שהאמין שאוגנדה אכן תהיה פתרון זמני טוב לסבלם של יהודי מזרח אירופה, מבלי שתסכן את היעד העיקרי של הציונות הקמת מדינה יהודית בא"י.</p> <p>1. המו"מ עם אנגליה מעניק לציונות הכרה, מעמד בינלאומי וכבוד וחייבים לפחות לבדוק את ההצעה. (הרצל).</p> <p>2. אוגנדה היא אמצעי חירום לפינוי יהודי רוסיה, "מקלט לילה" לפתרון זמני שיאפשר בינתיים גם חינוך לאומי. אוגנדה לא תהיה תחליף ל"ציון" (הרצל ונורדאו).</p> <p>3. יש להקים מדינה היכן שאפשר כדי להציל את יהדות מזרח אירופה. "מוטב ציונות בלי ציון מציון בלי ציונות" (זנגוויל מנהיג הטריטוריאליסטים).</p> <p>4. יש לרכז מיד את העם היהודי ובכך לעצור בעד ההתבוללות ופיזור היהודים בעולם, ריכוזו בטריטוריה אחת יבטיח את אחדותו ונאמנותו לדת, כי בגולה העם מתקלקל בחומר וברוח: בחומר (=איום קיומי) וברוח (=איום ההתבוללות); "אם אין ישראל בעולם אין ציון בעולם" (הדתיים והמנהיג הרב ריינס מה"מזרחי").</p>

עבודה עצמית בנושא: פעילותו ותרומתו של הרצל בקידום הרעיון הציוני

"תוכנית באזל" - 1897

בקונגרס הציוני הראשון בבאזל התקבלה "תוכנית באזל". תוכנית באזל היא המצע הרעיוני של התנועה הציונית ובה מפורטים עקרונות היסוד של התנועה.

מצע - עקרונות היסוד של מפלגה

א. השלימו:

בקונגרס באזל נקבעה מטרת הציונות והיא: " _____ שואפת להקים לעם ישראל _____ ב _____ , מובטח לפי _____ " _____ ."

ב. הסבירו מדוע בחר הרצל להשתמש במונח "בית מולדת" ולא במונח "מדינה"?

תשובה: _____

ג. מה משמעות הביטוי "משפט הכלל" במשפט הכתוב לעיל?

תשובה: _____

להזכירכם: כאשר אנו מדברים על "תפיסתו המדינית" של הרצל הכוונה היא : להקמת מדינה לעם היהודי בדרך גלויה וחוקית באישור ובהסכמת המעצמות.

כדאי לדעת! הקונגרס הראשון כונס בשנת 1897 וכעבור חמישים שנה בדיוק, כפי שהרצל חזה, התקבלה ב-1947 החלטת האו"ם - כ"ט בנובמבר שבה תמך העולם בהקמת מדינת היהודים בארץ-ישראל.

16. א. גלו את ההגדרות של החידות למטה.
 ב. כתבו את התשובות על גבי הדף, על הקווים המקווקוים.
 ג. חפשו את ההגדרות שמצאתם בתפזורת.

ח	ה	ב	א	ז	ל	ל	ת	י	ש	ע	מ	ש
מ	ג	ר	נ	ה	ג	ה	נ	ה	נ	כ	ק	ר
ד	י	י	ט	ב	ח	מ	ו	א	ל	ל	ד	י
י	ר	ט	י	נ	י	ד	מ	מ	מ	כ	מ	מ
נ	ה	נ	ש	ק	ס	ר	ג	נ	ו	ק	ו	ו
ת	ד	י	מ	א	ו	ר	ט	ס	פ	ת	ג	נ
ה	מ	ה	י	ו	נ	ו	ס	י	ח	ד	ר	ח
י	ו	ח	ו	ת	נ	ט	ע	פ	ג	ר	פ	מ
ה	ק	י	ת	י	נ	ו	י	צ	ו	י	י	ד
ו	ר	ע	ר	ט	ר	צ	ו	י	ל	פ	ה	י
ד	ט	י	ד	ה	ל	צ	ר	ה	ה	ו	ו	נ
י	י	ו	ג	ר	ק	ו	נ	ג	ר	ס	פ	י
ם	ה	ש	ל	ז	א	ב	ק	ס	נ	י	פ	ת

1. כל מקום שהוא לא ארץ-ישראל, חו"ל בשביל יהודי _____
2. **מילה נרדפת** ל:עם, קבוצה בעלת מאפיינים משותפים כמו מוצא, שפה... _____
3. שוויון זכויות חוקי שניתן ליהודים _____
4. כל מי שחושב/ תומך ברעיון שארץ ישראל צריכה להיות מדינת היהודים. _____
5. ד"ר למשפטים ועיתונאי, חוזה מדינת היהודים, "אבי" הציונות המדינית. _____
6. דרך דיפלומטית המבוססת על משא ומתן בין מדינות, היא דרך _____
7. **מילה נרדפת** ל: שנאת היהודים _____
8. המקום בו נערך הקונגרס הציוני הראשון. _____
9. התשלום הנדרש מכל מי שרצה להפוך חבר בהסתדרות היה: _____ ציוני.
10. דוגמא וסמל לדחיית היהודים, היה קצין במודיעין הצרפתי, הואשם בריגול. _____
11. הספר שכתב הרצל על הבעיה והפתרון לבעיית היהודים. _____ - _____
12. **מילה נרדפת** ל: כינוס, מפגש רב רושם _____
13. הענף שממנו הצליחו רוטשילד ומשפחתו להתפתח ולהתפרנס בכבוד _____
14. ציונות המעודדת התיישבות מיידית בא"י עם או בלי אישור חוקי, היא ציונות _____